

ARUBA

Examen HAVO

2021

Tijdvak-1
maandag 24 mei
7:30-10:00

Geschiedenis

Bijlage

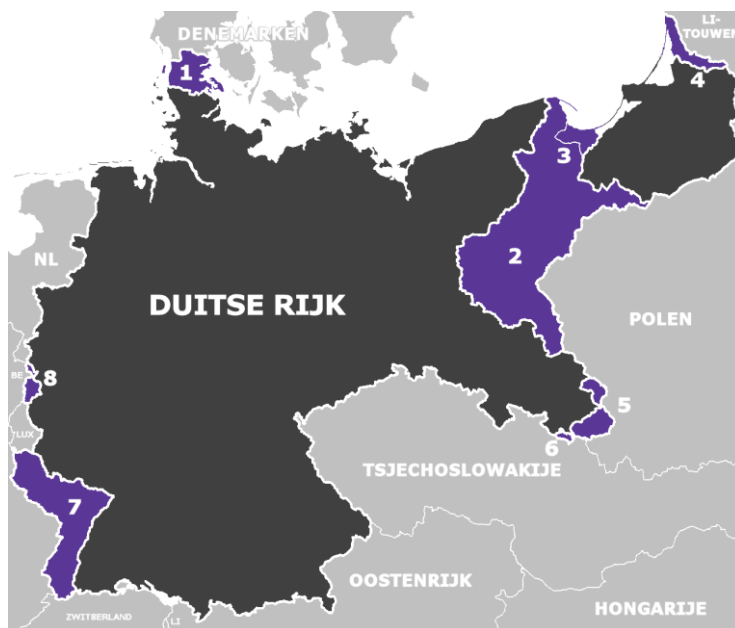
Dit Bijlagenboekje bestaat uit 2 bijlagen.

Bijlage 1: Oorlog en Vrede

Bron 1: Een rekruterings toespraak van de Engelse zakenman en populist Horatio Bottomley

De Engelse zakenman en populist Horatio Bottomley hield in 1914 een zogenoemde rekruterings toespraak.
'Als het Britse imperium besluit om deze oorlog te voeren op een nette manier, om hem te beschouwen als iets meer dan een gewone oorlog, dan zullen we ons ooit realiseren dat het niet voor niets is geweest en dat wij, het Britse imperium, als de uitverkoren leiders van de wereld, zullen gaan over de weg van de voorbestemming van de mensheid en van de vooruitgang, aan het einde waarvan we de geduldig wachtende gestalte zullen zien van de Prins van de Vrede die wijst naar de ster van Bethlehem, die ons naar God zal leiden.'

Bron 2: Duitse territoriale verliezen 1919-1921 volgens het Verdrag van Versailles

Toelichting:

- 1: Noord-Sleeswijk
- 2: Posen en West-Pruissen
- 3: Vrije stad Danzig
- 4: Memelland
- 5: Oost-Opper-Silezië
- 6: Hultschiner landje
- 7: Elzas-Lotharingen
- 8: Eupen en Malmedy

Bron 3: De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Stresemann over het Dawes-plan, 14 november 1928

"Ik zou U willen vragen bij Uw beoordeling van de economische situatie van Duitsland en ook van de andere hiermee samenhangende problemen uit te gaan van de gedachte dat wij in Duitsland de afgelopen jaren van geleend geld geleefd hebben. Als eens de crisis ons bereikt en de Amerikanen hun kortlopende kredieten terugvragen, dan zijn we bankroet. Wat we aan belastingen heffen, heeft de grens bereikt van wat een staat sowieso kan doen. Ik weet niet waar nieuwe belastinggelden vandaan gehaald kunnen worden. De statistieken tonen hoeveel de steden gebruikt hebben, hoeveel de industrie gebruikt heeft, hoeveel geld we opgenomen hebben om ons staande te houden. Wij zijn niet alleen in militair opzicht ontwapend, wij zijn ook in financieel opzicht ontwapend. Wij hebben geen middelen meer."

Bron 4: Verwarrend voor hun volgers

Toelichting:

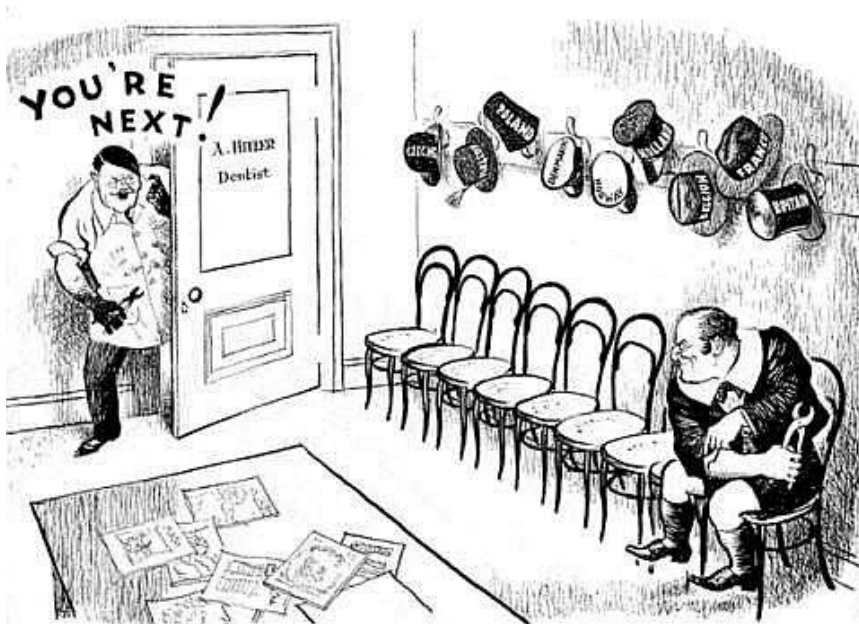
Hitler en Stalin staan arm in arm, Stalin zegt "Kameraad Hitler" en Hitler zegt "Heil Stalin." Onderin staan hun verbijsterde volgelingen hun aan te staren, een aantal beginnen onderling te vechten. De linker groep mensen heeft de tekst: kameraden, communisten etc. De rechter groep: kleine bond pro-nazi's etc.

Bron 5: Het buitenlandse beleid van premier Chamberlain tijdens het interbellum

Voorjaar 1939 ging het er de Britse premier vooral om het land te verdedigen dat zonneklaar Hitlers volgende slachtoffer dreigde te worden. Vandaar zijn verklaring van 31 maart om de Poolse staat bij krijgshandelingen gericht tegen zijn onafhankelijkheid met alle middelen die „Harer Majesteits kabinet" ter beschikking stonden, te hulp te komen. De Franse regering, zo voegde hij eraan toe, zou hetzelfde doen.

De vraag was nu of deze westerse garanties aan Polen Hitler alsnog zouden afschrikken van een veldtocht naar het Oosten en, zo niet, hoe Londen en Parijs de Poolse hoofdstad Warschau tijdig hulp konden verlenen. Voor velen in Groot-Brittannië lag de oplossing van deze brandende kwestie in een militair bondgenootschap met de Sovjet-Unie. Ervaren politici als Lloyd George en Winston Churchill wezen Chamberlain in felle redevoeringen voor het Lagerhuis de diplomatieke weg naar Moskou.

Bron 6: Een cartoon over Adolf Hitler

Toelichting:

In de deur staat Adolf die zegt: “Jij bent de volgende.” Op het raam staat geschreven A. Hitler tandarts. Boven de stoelen hangen hoeden met de namen van een aantal landen: Tsjechië, Oostenrijk, Polen, Denemarken, Noorwegen, Nederland, België en Groot-Brittannië.

Bron7: Overwinning en vrede in Europa, een iconische cartoon van Philip Zec, "Alsjeblieft, raak het niet meer kwijt!," Daily Mirror, VE-Day (Victory in Europe Day), 1945

"Here you are—don't lose it again"

Toelichting:

Een Amerikaanse soldaat rijkt een lauwerkrans aan met de tekst: "Overwinning en Vrede in Europa."

Onderschrift: "Alsjeblieft, raak het niet alweer kwijt!"

Bron 8: Een reactie van Steve Bell op de cartoon van Zec, verschenen op de 75ste herdenking van D-day

"Here you are! Don't forget us again!"

Toelichting:

Een Russische soldaat rijkt een lauwerkrans aan met de tekst: "Overwinning en vrede in Europa"

Onderschrift: "Alsjeblieft! Vergeet ons niet nog een keer!"

Bron 9: Een fragment uit de State of the Union van 1957 waarin de Amerikaanse president Dwight D. Eisenhower ingaat op de situatie in Hongarije. De rede is van 10 januari 1957, iets meer dan twee maanden na de onderdrukking van de Hongaarse Opstand. De State of the Union is in de Verenigde Staten de jaarlijkse 'troonrede' waarin de president het beleid van het komende jaar presenteert.

De recente gebeurtenissen in Hongarije vereisen dat alle vrije naties zo veel mogelijk meehelpen asiel te verlenen aan slachtoffers van communistische vervolging. Per onmiddellijk vraag ik het parlement wetten te maken om een vaste verblijfstatus te geven aan Hongaarse vluchtelingen die voorwaardelijk tot de Verenigde Staten zijn toegelaten. Binnenkort zal ik het parlement vragen om in onze immigratiewetten de aanpassingen door te voeren die ik in het licht van onze mondiale verantwoordelijkheden noodzakelijk acht.

Bron 10: Vietnam II, een Amerikaanse cartoon uit 2009

Toelichting:
Vertaling: "We hebben deze slechte film al een keer gezien, waarom blijven we terugkomen?"
Op de linker poster staat: "Vietnamistan, een film die zo meeslepend is dat je niet meer weg kan. Binnenkort in de bioscoop!"

Bijlage 2: Staatsinrichting

Bron 11: Zorgen in Tweede Kamer groeien: 'Nederland moet snel gaan ingrijpen op Sint-Maarten,' Caribisch Netwerk

Den Haag- Staatssecretaris Raymond Knops (Koninkrijksrelaties) kan zich alvast opmaken voor een stevig debat in Nederland met de Tweede Kamer. Steeds meer partijen willen dat hij ingrijpt bij de wederopbouw van Sint-Maarten na de gevolgen van orkaan Irma. De Tweede Kamer maakt zich 'ernstige zorgen', nu het eiland in een politieke en constitutionele crisis is beland. Nadat kabinet Romeo – Marlin vorige maand is gevallen, rijst deze week de vraag of de nieuwe verkiezingen van november wel door kunnen gaan.

Bron 12: Begroting 2020 krijgt geplande surplus (overschot) maar komt niet op tijd af

Oranjestad- De begroting van 2020 is klaar en zal het geplande surplus van 0.5 procent krijgen. Ook ziet het ernaar uit dat de jaarrekening voor 2019 budgetneutraal wordt. De op 15 december gestelde deadline voor het goedgekeurd hebben van de begroting wordt echter naar alle waarschijnlijkheid niet gehaald. Premier Everlyn Wever- Croes (MEP) en minister van Financiën Xiomara Ruiz- Maduro (MEP) maakten dit vanochtend bekend tijdens een persconferentie op het Bestuurskantoor. In de gerestaureerde perszaal van het bestuurskantoor opende de premier de conferentie met de constatering dat het voor het eerst sinds 2008 is dat een landsbegroting een overschot kent en pas de vierde keer sinds de Status Aparte in 1986 werd ingevoerd.

Bron 13: Een fictieve verkiezingsuitslag 2019

Nr.	Partij	Behaalde stemmen
1	 RAIZ	2.107
2	 UPP PPA	656
3	 MEP - Movimiento Electoral di Pueblo	22.061
4	 CURPA - Cristiannan Uni Reforzando Potencial di Aruba	468
5	 POR - Pueblo Orguyoso y Respeta	5.531
6	 MAS - Movimiento Aruba Soberano	287
7	 RED - Red Democratico	4.166
8	 AVP - Arubaanse Volkspartij / Christen Democraten Aruba	23.376
	Totaal	58.652

Bron 14: ID Rachel Gomes (fictief persoon)

ARUBA Driving license
RIJBEWIJS

Number di document/ document number

AR009876532

FAM/ SURNAME

Gomes

Number/ Given name

Rachel Saskia

Lugar di nacimiento/ place of birth

Aruba

Fecha di nacimiento/ Date of birth

08 augustus 1999

Fecha di entrega/ date of issue

Valido te/ date of expir

Bron 15: Een fragment uit het Regeerprogramma van het Kabinet Wever-Croes
Goed bestuur, integriteit en transparantie, november 2017

Het nieuwe bestuur zal te werk gaan conform de principes van goed bestuur, integriteit en transparantie. Om de huidige bestuurlijke transparantie te vergroten en tevens respect te geven aan de bestaande democratische instellingen, zal in het eerste regeringsjaar van dit kabinet gefocust worden op de volgende punten:

1. Een wet aangaande de financiering van politieke partijen zal geïntroduceerd worden. Hiermee wordt openheid gecreëerd tussen politieke en commerciële belangen. Verder worden de politieke partijen aangespoord om hun financiën inzichtelijk te maken.

Bron 16: Ex-minister moet 4 jaar cel in voor corruptie: “Wat ik heb gedaan, doen alle politici op Aruba” 22 februari 2019

ORANJESTAD – Paul Croes, arbeidsminister in het vorige kabinet-Eman II, moet vier jaar de cel in voor grootschalige corruptie met arbeidsontheffingen (Ibis-zaak). Hij gaat in hoger beroep. Of de overheid nu een zaak gaat aanspannen om de schade te verhalen, kan premier Evelyn Wever-Croes nog niet zeggen.

De uitspraak vanmorgen was voor Croes een ‘grote verrassing.’ “Mensen die ontucht met kinderen plegen, krijgen niet eens zo’n hoge straf.” En: “Wat ik heb gedaan – donaties vragen voor een kerstconcert, kratjes bier voor politieke evenementen- dat doen alle politici tijdens verkiezingstijd op Aruba.” Croes mag van de rechter ook 9 jaar geen politieke functie meer bekleden. Hij mag wel op vrije voeten blijven zolang het hoger beroep loopt.

Het Openbaar Ministerie had vijf jaar cel geëist voor de ‘ontheffingenfabriek’ waarvan vooral Croes met zijn secretaresse, chauffeur en tussenhandelaren profiteerden. Ook profiteerde Croes van de donaties aan zijn stichting die als doel had om zijn politieke campagne te financieren. Maar een deel van het geld (1 ton) gebruikte hij onder meer om juwelen en zijn studie- en creditcardschuld af te betalen.

Bron 17: Gerecht verwerpt verzoek FPNA om parkranger te ontslaan wegens seksuele intimidatie

Het verzoek van Fundacion Parke Nacional Aruba (FPNA) om de arbeidsovereenkomst van een werknemer die zich schuldig zou hebben gemaakt aan seksuele intimidatie en het bekijken van porno op de werkplaats per direct te ontbinden werd door het gerecht afgewezen. Volgens de rechter zou er geen dringende reden zijn voor een ontslag op staande voet (...)

FPNA, vertegenwoordigd door advocaat David Wever, had in het voorjaar een oproepkracht in dienst genomen op de verkoopafdeling (...) In juni gaf ze aan haar afdelingshoofd haar uniform terug met de mededeling dat ze met onmiddellijke ingang haar baan opzegde. Als reden gaf ze dat ze meerdere keren was geconfronteerd met intimiderend gedrag van haar mannelijke collega's. Twee weken later ontving het hoofd personeelszaken van FPNA een email met daarin een nadere toelichting (...) Daarnaast zou de parkranger in bijzijn van collega's op het werk pornofilms op zijn mobiele telefoon hebben zitten bekijken(...)

De parkranger, vertegenwoordigd door advocaat David Kock, ontkende de uitspraken tegen de oproepkracht te hebben gedaan. (...) Het gerecht verwerpt het verweer van de parkranger dat hij nooit deze uitspraken zou hebben gedaan (...) Toch ziet het gerecht geen dringende reden voor het ontslag.

Dat de ranger tijdens werkuren porno zat te kijken op zijn mobiele telefoon, kan volgens het gerecht niet leiden tot het oordeel dat er sprake was van een dringende reden